

ЛІТАРАТУРА і МАСТАЦТВА

ОРГАН САЮЗА СОВЕЦКІХ ПІСЬМЕНІКАЎ БЕЛАРУСІ І КІРАЎНІЦТВА ПА СПРАВАХ МАСТАЦТВА ПРЫ СОВЕЦЕ МІНІСТРАЎ БССР

№ 6 (601)

Субота, 8 лютага 1947 года.

Цана 50 кап.

ЗВАРОТ

Цэнтральнага Камітэта Комуністычнай партыі (большэвікоў) Беларусі Да ўсіх выбаршчыкаў, да рабочых і работніц, сялян і сялянцак, да воінаў Совецкай Арміі, да совецкай інтэлігенцыі

Таварышы!
9 лютага 1947 года грамадзяне Совецкай Беларусі будуць выбіраць дэпутатаў у Вархоўны Совет Беларускай Совецкай Соцыялістычнай Рэспублікі.

Мінулыя выбары ў Вархоўны Совет БССР былі 8 год таму назад. Ваіна з гітлераўскай Германіяй і імперыялістычнай Японіяй перашкодзіла правядзенню чарговых выбараў у той тэрмін, які ўстаноўлены Канстытуцыяй Беларускай ССР.

Пасля пераможнага заканчэння Вялікай Айчыннай вайны савецкі народ у лютым мінулага года правёў выбары ў Вархоўны Совет ССР і адзінадушна аддаў свае галасы за кандыдатаў Сталінскага блока камуністаў і беспартыйных.

Таксама, як і на мінулых выбарах у Вархоўны Совет Беларускай ССР і ў Вархоўны Совет Саюза ССР, інер Комуністычная партыя (большэвікоў) Беларусі выступае ў блоку, у адзіным саюзе з беспартыйнымі рабочымі, сялянамі, воінамі Совецкай Арміі, служачымі і інтэлігенцыяй.

Блок камуністаў і беспартыйных на выбарах у Вархоўны Совет ССР 10 лютага 1946 года здольны перамагчы. Гэта была магутная дэманстрацыя маральна-палітычнага адзінства савецкага народа, дэманстрацыя яго найвялікшай любові і бязмежнага даверу да партыі Леніна—Сталіна, дэманстрацыя беззастойнага адданасці нашаму выдатнаму правяду, другу і настаўніку таварышу Сталіну.

Комуністычная партыя (большэвікоў) Беларусі выказвае поўную ўпэўненасць у тым, што выбары ў Вархоўны Совет БССР, якія маюць быць, пройдуць таксама арганізавана і яшчэ больш умалююць адзінства і сілу гэтага блока. Комуністычная партыя (большэвікоў) Беларусі ставіць, што ўсе выбаршчыкі прыдуць да выбарчых урнаў і будуць галасаваць за кандыдатаў пераможнага блока камуністаў і беспартыйных.

Агульныя сходы рабочых і служачых на заводах, сходы салдатаў і афіцэраў на войскавых частках, сходы калгаснікаў па калгасах і сялян па вёсках і сёлах вылучаюць кандыдатаў у дэпутаты Вархоўнага Савета БССР па ўсіх выбарчых акругах. Гэтымі кандыдатамі з'яўляюцца як камуністы, так і беспартыйныя, якія зарэгістраваны ў акруговых выбарчых камісіях і адзінадушна падтрыманы на шматлікіх перадвыбарчых сходах працоўных.

Першым сваім кандыдатам беларускі народ адзінадушна вылучыў чалавека, пад кіраўніцтвам якога большэвіцкая партыя прывяла савецкіх людзей да сусветна-гістарычных перамог у глыбіні савецка-капіталістычнага будучыні ў гады Айчыннай вайны, — нашага мудрага правядура і настаўніка Генеральнага Леаніда Сталіна. У ліку сваіх першых кандыдатаў у Вархоўны Совет БССР беларускі народ знаваў слаўных палчэвікаў і вучняў таварыша Сталіна, кіраўнікоў партыі і урада — таварышоў В. М. Молатава, А. А. Жданова, К. Я. Варашылца, А. І. Мікаіна, Л. П. Берыя, А. А. Андрэева, Л. М. Канава, Н. С. Хрушчова, Г. М. Малайкова, Н. А. Званскага, Г. М. Шверніка, П. А. Булавіна, А. Н. Касягіна, А. А. Кузнецова, Н. С. Патоліява.

Кандыдатаў у дэпутаты Вархоўнага Савета БССР, вылучаныя выбаршчыкамі на сваіх сходах, — гэта палітычны партыі нашай савецкай Рэспублікі, лепшыя сыны і дочкі нашага народа — партыйныя і непартыйныя большэвікі, людзі, якія давалі сваёй працай, барацьбой і творчасцю, што інтарэсы Совецкай дзяржавы, інтарэсы народа для іх вышэй за ўсё.

Цэнтральны Камітэт Комуністычнай партыі (большэвікоў) Беларусі разлічвае і спадзяецца, што на выбарах у Вархоўны Совет БССР, якія маюць быць, выбаршчыкі зноў аяжучь давер камуністычнай партыі і будуць галасаваць за кандыдатаў магутнага блока камуністаў і беспартыйных.

Чаму Комуністычная партыя (большэвікоў) Беларусі разлічвае і спадзяецца, што беларускі народ акажа давер камуністычнай партыі і падтрымае яе на выбарах, якія маюць быць, што выбаршчыкі аддадуць свае галасы кандыдатам сталінскага блока камуністаў і беспартыйных?

Беларускі народ на шматгадовым вопыце пераканаўся, што большэвіцкая партыя вядзе вядзіна правільную палітыку, палітыку, якая адказвае карынным інтарэсам працоўных, што ўся дзейнасць камуністычнай партыі ёсць самаадданне служэнне народу. Пад кіраўніцтвам партыі большэвікоў у нашай краіне была ўстаноўлена савецкая ўлада. У выніку перамогі Кастрэвіцкай савецкай Рэспублікі, з дапамогай атліка рускага народа, беларускі народ

упершыню ў гісторыі здобыв сваю дзяржаўнасць.

Правільная палітыка большэвіцкай партыі забяспечыла росквіт, магутнасць, умацаванне абароназдольнасці нашай краіны і нашу перамогу ў Вялікай Айчыннай вайне над гітлераўскай Германіяй і імперыялістычнай Японіяй; падрыхтавала і забяспечыла перамогу нашага савецкага грамадскага ладу, які паспяхова вытрымаў выпрабаванні ў агні вайны і даў сваю поўную жыццёздольнасць; падрыхтавала перамогу нашага дзяржаўнага ладу, перамогу нашай многанациональнай савецкай дзяржавы, заснаванай на роўнапраці і дружбе народаў, якія згуртаваліся вакол свайго старэйшага брата — рускага народа.

Правільная палітыка большэвіцкай партыі падрыхтавала і забяспечыла маральна-палітычнае адзінства і згуртаванасць савецкага народа, які з усёй сілай прывіліся ў гады Айчыннай вайны; забяспечыла перамогу савецкага народа, небылае развіццё індустрыі ў нашай краіне і гэтым самым выражала нашу Радзіму ад паражэння ў вайне з фашыскай Германіяй; падрыхтавала перамогу калгаснага ладу ў нашай краіне, ператварыла бытую адстаўку сельскую гаспадарку ў перадавую, сацыялістычную, якая ў цяжкіх гадах вайны здолела бесперабойна забяспечыць прадуктамі харчавання Савецкую Армію і сярэдняй — неспу прамысловасць.

Правільная палітыка большэвіцкай партыі падрыхтавала і забяспечыла ў даваенны час сур'ёзнае павышэнне матэрыяльнага і культурнага ўзроўня жыцця савецкага народа; забяспечыла развіццё і росквіт культуры народаў ССР, нацыянальнай формай і сацыялістычнай зместам.

Чаму была Беларусь да Вялікай Кастрэвіцкай савецкай Рэспублікі? Адстаўка паўкалонія царскай Расіі, жабрацкая, беспрабная, яна жорстка эксплуатавалася рускімі і беларускімі памешчыкамі і капіталістамі і польскімі панамі.

Вялікая партыя Леніна—Сталіна, магутны рускі народ дапамаглі беларусаму народу набыв сваю нацыянальную незалежнасць. За гады савецкай улады, дзякуючы правядзенню ленінска-сталінскай нацыянальнай палітыкі, Беларусь ператварылася ў роўную сярод роўных, індустрыяльна-калгасную ордэнасную Савецкую Соцыялістычную Рэспубліку.

Вераломны напад фашыскай Германіі на Савецкі Саюз і страшныя небяспекі, якія была навісла над Савецкай дзяржавай, небяспекі трапіць у нязволі і асудзіць себе на вечнае гора і пакуты ўзялі беларускі народ, які ўсе народы Савецкага Саюза, на связчыную барацьбу і разгром нямецка-фашыскай захопнікаў. Больш аднаго мільяна на беларусы змагаліся на франтах Айчыннай вайны. Ад Брэста да Мінска, ад Пінска да Полацка гралі гітлераўскіх разбойнікаў народныя мсціўцы — партызаны і партызанкі Беларусі. Як і раней, нахіжнем, арганізатарам і кіраўніком народных мас у барацьбе з захопным ворагам была вялікая партыя большэвікоў, члены якой знаходзіліся ў першых рэдах тых, якія змагаліся за Радзіму.

У жорсткіх баях з ворагамі нашай Радзімы савецкі народ пад вадзіцтвам партыі Леніна—Сталіна заваяваў поўную перамогу. Савецкая Беларусь зноў стала свабоднай і незалежнай, яна назаўсёды пазбаўлена ад пагрозы заняволення.

Каму дарэга заваяваная ў баях свабода, хто імкнецца да таго, каб Савецкая Беларусь і надалей была незалежнай савецкай сацыялістычнай рэспублікай, той будзе галасаваць за кандыдатаў блока камуністаў і беспартыйных.

Дваццаць год пакуталі працоўныя заходніх абласцей Беларусі пад прыгнётам польскіх захопнікаў. Страшныя каланіяльны рэжым, базіліснае эксплуатацыя і эканамічнае абрабаванне з боку польскіх памешчыкаў і капіталістаў, забарона роднай мовы, разгром беларускіх школ і культурных устаноў — усё гэта дазволіла беларускі народ у межах фашыскай Польшчы па краінах жабрацтва і вымірання.

У верасні 1939 года германская Савецкая Армія, выконваючы волю свайго народа, вызвала адзінадушных братоў-беларусаў, якія знаходзіліся пад прыгнётам польскіх паню. Збыліся веваныя спадзяванні беларускага народа аб узяцці ў адзінай нацыянальнай дзяржаве. Пасля Вялікай Айчыннай вайны, паводле дагавору з новай дэмакратычнай Польшчай, вызначаныя тэхнічныя межы Савецкай Беларусі. Усе тэрыторыі, населеныя беларусамі, назаўсёды ўваходзілі ў адзіную Савецкую Беларусь.

Хто хоча, каб беларускі народ і надалей знаходзіўся ў адзінай беларускай дзяржаве, каб гэта дзяржава нахільна расла і умацоў-

валася, той будзе галасаваць за кандыдатаў блока камуністаў і беспартыйных.

Перамога сацыялізма ў ССР і паслядоўнае правядзенне ленінска-сталінскай нацыянальнай палітыкі забяспечылі ператварэнне Беларусі з паўкалоніяльнай ускарня царскай Расіі, ускарня, якая мела толькі саматужную лёгкую прамысловасць, у перадавую сацыялістычную рэспубліку. Магутная энергетычная база, новыя галіны прамысловасці — усё гэта вынік правядзення палітыкі большэвіцкай партыі, якая ўзяла цвёрды хурс на індустрыялізацыю нашай краіны. За гады Сталінскага пяцігодка ў БССР развіліся станкабудуўніцтва, матарабудуўніцтва, вытворчасць турбін, сельскагаспадарчае машынабудуўніцтва, былі створаны тарфарна, хімічная, дрэваапрацоўчая прамысловасць, пабудаваны буйнейшыя прадпрыемствы лёгкай прамысловасці — швейныя, аўтоковыя, тэкстыльныя і многія іншыя.

Яшчэ больш бурна развілася наша прамысловасць пасля ўз'яднання беларускага народа ў адзінай нацыянальнай дзяржаве. Толькі ў адным 1941 годзе капіталаўкладанні ў прамысловасць і сельскую гаспадарку БССР былі роўны капіталаўкладанні двух пяцігадовах пяцігодкаў нашай рэспублікі.

Ваіна з гітлераўскай Германіяй перашкодзіла на некаторы час беларусаму народу развіццё далей сваю прамысловасць. Нямецка-фашыскае акупантаў разбурылі і разабілі нашы заводы і фабрыкі, ператварылі большасць з іх у руіны.

Але як толькі зямлі Беларусі пачалі вызваляцца нашай слаўнай Савецкай Арміяй, беларускі народ з энтузіязмам узяўся за справу аднаўлення сваёй прамысловасці. Кожны дзень усё новыя і новыя прадпрыемствы ўступалі ў ўстаўляюць у строй дзейны і даюць прадукцыю Савецкай Арміі і нашаму германію народу.

Вядзкіх перамог дамогся беларускі народ у справе аднаўлення прамысловасці. Але мы не толькі аднаўляем даваенную прамысловасць, мы будзем і новую.

Перад беларускім народам стаіць гіганцкая задача хутэйшага аднаўлення і далейшага развіцця сваёй сацыялістычнай прамысловасці, задача забяспечэння лепшым абсталяваннем, самай перадавой тэхнікай.

Хто імкнецца да таго, каб наша сацыялістычная прамысловасць і надалей развілася і квітнела, хто хоча, каб яна хутэй заступала і перавысіла даваенны ўзровень, той будзе галасаваць за кандыдатаў блока камуністаў і беспартыйных.

Перамога калгаснага ладу ў ССР ператварыла нашу сельскую гаспадарку ў перадавую, сацыялістычную. Узброеная перахадзіла тэхніка, сельская гаспадарка забяспечыла савецкаму сялянству культурнае і заможнае жыццё. Да вайны на палях БССР працавала звыш дзесяці тысяч трактараў, больш паўтары тысячы камбайнаў, тысячы малаціраў, аўтамашыні і дзесяткі тысяч іншых сельскагаспадарчых машын.

Каля 10.000 калгасаў, якія аб'ядналі 93,4 проц. сялянскіх сядзіб, атрымалі ад Савецкай дзяржавы ў вечнае карыстанне да 8 мільянаў гектараў зямлі.

Увядзенне правільных севазаротаў, сячванне хутароў у добраўладкаваныя паселішчы, грамадзянныя работы па асушэнні вадзяных балот Беларусі — усё гэта мерапрыемствы партыі і урада былі накіраваны на далейшы ўздым дабрабыту беларускіх калгаснікаў і сялян.

Нямецка-фашыскае акупантаў разбурылі сельскую гаспадарку Савецкай Беларусі, разграмілі і знішчылі машына-трактарныя і машына-пракатыныя станцыі, парушылі правільныя севазароты, знішчылі і выгналі ў Германію амаль усю жывёлу.

Пасля выгнавання нямецкіх акупантаў з тэрыторыі БССР беларускія калгаснікі і сяляне актыўна ўзяліся за аднаўленне сельскай гаспадаркі, за пашырэнне пасевных плошчаў і развіццё жывёлагадоўлі.

Ужо ў 1946 годзе пасевныя плошчы рэспублікі склалі 71,3 процанта к даваеннаму ўзроўню. Колькасць коней вырасла больш чым на 190 тысяч гадоў, буйнай рагатай жывёлы — на 764 тысячы, свіней — на 252 тысячы, авечак і коз — на 362 тысячы.

Перад беларускім народам, які і перад усімі народам Савецкага Саюза, стаіць задача поўнага аднаўлення і далейшага развіцця ўсёх галін сельскай гаспадаркі, задача хутэйшага задавальнення патрэб вёскі ў трактарах, камбайнах і іншых сельскагаспадарчых машынах, задача аднаўлення і пашырэння даваенных пасевных плошчаў, атрымання багатых ураджаў, павелічэння якасці жывёлы і ўзніцця прадукцыі сельскагаспадарчай, задача забяспечэння наўдзяжжага працягла прым размеркаванні калгасных прыбыткаў. Мы павінны дамаг-

чыся хутэйшага пераадолення ўсіх цяжкасцей у сельскай гаспадарцы, забяспечэння заможнае і культурнае жыццё калгаснікам і ўсуму працоўнаму сялянству.

Наша большэвіцкая партыя, савецкі ўрад робяць усё для таго, каб усмярна развіццё і палепшыць сацыялістычную сельскую гаспадарку, зрабіць больш лёгкай працу калгасніка і селяніна, забяспечыць калгаснікам поўнаважкі працадзень. Сведчаннем апошняга з'яўляецца пастанова Савета Міністраў ССР і ЦК ВКП(б) «Аб мерах па ліквідацыі парушэнняў Статута сельскагаспадарчай арцелі ў калгасах».

Хто імкнецца да новага ўздыму і росту сацыялістычнай сельскай гаспадаркі, хто хоча, каб мы мелі больш хлеба і іншых прадуктаў харчавання, каб зноў калгаснікі і працоўнае сялянства пачалі жыць заможна і культурна, той будзе галасаваць за кандыдатаў блока камуністаў і беспартыйных.

Сталінская Канстытуцыя таворыць аб тым, што ўсім савецкім грамадзянам дадзена права на працу, адпачынак і матэрыяльнае забяспечэнне ў старасці. Партыя і ўрад заўсёды лічылі адным са сваіх абавязкаў калгасніка аб палепшэнні матэрыяльнага дабрабыту працоўных. Да вайны матэрыяльнае становішча савецкіх людзей дасягнула высокага ўзроўня. Але ваіна прынесла народам нашай краіны вялікія нястачы. Умовы жыцця насельніцтва ўсё яшчэ застаюцца цяжкімі. Да таго ж, у 1946 годзе справе ускладнілася засухай у рэгіёнах ССР.

Задача заключаецца ў тым, каб хутэй пераадолець усё цяжкасці, якія сустракаюцца на шляху нашага далейшага росту, зноў узяць матэрыяльнае дабрабыт працоўных, пашырэнне і палепшэнне ўмоў працы і побыту моладзі, яшчэ лепш арганізаваць працоўнае і бытавое ўладкаванне дэмабілізаваных воінаў Савецкай Арміі і інвалідаў Айчыннай вайны, абкружыць усенароднымі клопатамі семі згнінуўшых байлоў.

Хто хоча хутэй пераадолець цяжкасці пасляваеннага перыяда і імкнецца да таго, каб нахільна ўзрастаў матэрыяльна-бытавы ўзровень працоўных нашай краіны, той будзе галасаваць за кандыдатаў блока камуністаў і беспартыйных.

Да перамогі савецкага ладу беларускі народ быў амаль скарэй непісьменным, ён меў не толькі ні адной вышэйшай навучальнай устаноў, але і ні адной школы на роднай мове. Насельніцтва заходніх абласцей Беларусі да ўз'яднання ў адзінай нацыянальнай дзяржаве было пазбаўлена магчымасці атрымаць асвету. Толькі савецкая ўлада дала беларусам усё неабходнае для навучання. Права на асвету запісана ў Канстытуцыі ССР і Канстытуцыі БССР і забяспечана на справе.

За гады савецкай улады расквітнелі культура, навука, мастацтва беларускага народа.

Не глядзячы на велізарны разбурыні, учыненыя гітлераўскімі разбойнікамі, беларускі народ ужо аднавіў больш 11 тысяч школ, 26 вышэйшых навучальных устаноў, звыш 100 тэхікумаў Беларусі. Зноў працуюць Акадэмія навук, тэатры, клубы, бібліятэкі, кінатэатры і многія іншыя культурныя ўстановы рэспублікі.

За гады савецкай улады ў нас вырас велізарны атрад сапраўды народнай інтэлігенцыі, узятай з нізоў працоўных мас: вучоныя, інжынеры і тэхнікі, пісьменнікі, педагогі, урачы, артысты, мастакі, кампазітары.

Задача заключаецца ў тым, каб поўнаасцю аднавіць і значна пашырць колькасць пачатковых і сярэдніх школ, вышэйшых навучальных устаноў, бібліятэк, тэатраў, кіно, дамагчыся далейшага росквіту культуры, навуцы і мастацтва Беларускай ССР.

Хто імкнецца да далейшага росквіту культуры і асветы, навуцы і мастацтва беларускага народа, той будзе галасаваць за кандыдатаў блока камуністаў і беспартыйных.

Цяжкай і багарадаснай была доля працоўных беларусаў пры парызме і ў панскай Польшчы, але ўдвая цяжэй і багарадаснай была доля беларускай жанчыны. Толькі пры савецкай уладзе жанчына стала поўнапраўным грамадзянінам, набыла роўныя правы з мужчынам. Беларускія жанчыны актыўна ўдзельнічаюць у кіраванні дзяржавай, яны прыкладаюць усё свае сілы і здольнасці ва ўсіх галінах дзяржаўнай, грамадскай, гаспадарчай і культурнай дзейнасці. Толькі ў нашай краіне жанчына-машіна сарэта клопатамі ўрада. Толькі ў нашай краіне жанчына-машіна аказвае матэрыяльна-дапамога з боку дзяржавы.

Плакат, выданы Дзяржаўным выдавецтвам БССР, да выбараў.

Наша задача заключаецца ў тым, каб умацаваць штодзённую клопатаў аб жанчынах і дзецях, каб яшчэ шырэй прыцягнуць жанчын да актыўнай работы ў палітычным, гаспадарчым і культурным жыцці.

Хто імкнецца да таго, каб наша жанчына і маладзё была свабоднай і поўнапраўнай, хто хоча, каб нашым дзецям была забяспечана ішчаслівая і радасная будучыня, той будзе галасаваць за кандыдатаў блока камуністаў і беспартыйных.

Савецкая дзяржава заснавана на роўнапраці і дружбе народаў. У гады мірнага будаўніцтва працоўныя Беларусі ў братнім супрацоўніцтве з іншымі народамі вялікага Савецкага Саюза развілі сваю гаспадарку і культуру. У гады Вялікай Айчыннай вайны ўсе народы Савецкага Саюза на чале з вялікім рускім народам паўсталі на абарону маці-Радзімы. На землях Беларусі плячо ў плячо гераніа змагаліся супраць агучынага свайго ворага беларусы, рускія, украінцы, грузіны, армяне, туркмены, літоўцы, латышы і ўсе іншыя народы нашай вялікай краіны. У Айчыннай вайне яшчэ больш умацавала дружбу беларускага народа з усімі народамі ССР і, у першую чаргу, са сваім старэйшым братам — рускім народам.

Хто імкнецца да таго, каб і надалей не было нацыянальнага прыгнёчэння і каланіяльнага рабства, хто хоча, каб беларускі народ быў і далей роўнапраўным з іншымі народам Савецкага Саюза, хто імкнецца да далейшага ўмацавання дружбы народаў ССР, той будзе галасаваць за кандыдатаў блока камуністаў і беспартыйных.

Нямецкія захопнікі нанеслі народнай гаспадарцы Беларусі цяжкія раны. Страты, прычыненыя нашай рэспубліцы акупантамі, вылічваюцца ў 75 мільярадаў рублёў. Амаль усё электрастанцыі былі зусім разбураны, прамысловыя прадпрыемствы — разабітыя, знішчаны, сельская гаспадарка падарвана, Гарлады Мінск, Віцебск, Орша, Гомель, Полацк, Барысаў, Жлобін, Рагачоў і іншыя былі варварскі разбураны. Цэлыя раёны Беларускай ССР былі вымылены і спустошаны. 1 215 206 жылых дамоў, гаспадарчых пабудов і культурных устаноў толькі ў адной сельскай мясцовасці БССР спалілі і разбурылі зрабляны вораг.

Беларускі народ энергічна прыступіў да работы па адраджэнню сваёй гаспадаркі. Поўным ходам ідзе аднаўленне заводаў і фабрык, гарадоў, калгасаў і вёсак. Ужо ўведзены ў строй дзейныя і даюць прадукцыю больш 6 тысяч прадпрыемстваў, адноўлена і зноў пабудавана 1.750 тысяч квадратных метраў жылой плошчы ў гарадах і раённых цэнтрах рэспублікі, поўнаасцю

адбудавана звыш 2500 сёл і вёсак, 254.000 дамоў калгаснікаў і сялян-аднаасобнікаў, нарыхтавана 45 556 зрубцаў.

Аднак гэта з'яўляецца толькі пачаткам тых грандыёзных работ, якія намераны новым пяцігадовым планам. Зроблены толькі першыя крокі ў стварэнні нармальнага ўмоў жыцця насельніцтва, якое пацярпела ад нашэсця фашысцкіх зграй. Прыняты пяцігадовы план аднаўлення і развіцця народнай гаспадаркі БССР, пабудаваны ў адвадзасці з пасляваенным пяцігадовым планам ССР, ставіць задачу хутэй аднавіць пацярпелыя раёны, прадугледжвае будаўніцтва новых заводаў — аўтамабільнага, трактарнага, вядушчага, чатыры станкабудуўніцтва, лакамабільнага, інструментальнага, цукровага, салінага і іншых. Магутнасць электрычных станцый БССР у 1950 годзе павінна перавысіць больш чым у два разы даваенную.

Для таго, каб паспяхова справіцца з прадстаўленымі задачамі, ад усіх працоўных нашай рэспублікі, ад кожнага савецкага грамадзяніна ў пасобку дапрабуюцца велізарныя намаганні, напружанне ўсіх фізічных і разумовых здольнасцей, правядзення мужнасці і працоўнага гераніа.

Неабходна ўсмярна павялічыць тэмпы нашых работ на ўсіх участках сацыялістычнага будаўніцтва, яшчэ вышэй узяць прадукцыйнасць працы, умела выкарыстоўваць усё нашы нечужыя ўнутраныя рэзервы, эканоміць ўсёды і ва ўсім.

Комуністычная партыя нястомна змагаецца за вырашэнне ўсіх гэтых важнейшых задач, яна смела і ўпэўнена вядзе наш геранію народ па шляху да новых перамог на фронце мірнага сацыялістычнага будаўніцтва.

Хто хоча, каб разбураная ворагам народная гаспадарка была адноўлена як мага хутэй, каб Беларусь мела вялікую колькасць новых заводаў і фабрык, квітнечнага гарлады і сёл, той будзе галасаваць за кандыдатаў блока камуністаў і беспартыйных.

Пасля завяршэння Вялікай Айчыннай вайны беларускі народ, які ўсе народы вялікага Савецкага Саюза, уступіў у новую паласу свайго гістарычнага развіцця. Узброеная сіла ССР, кіруючая партыя большэвікоў, геніяльным палкаводцам нашай часу — Генералісімусам Савецкага Саюза таварышам Сталіным, у ходзе вайны пераўзвышлі праціўніка сваёй сілы, тэхнікі і ўменнем ваяваць. Нашы граніцы належаюць ахоўваюцца вернымі сынамі народа — салдатамі Савецкай Арміі. Савецкі народ можа ўпэўнена баберыцца на свае ўзброеныя сілы і спакойна займацца мірнай стваральнай працай.

(Працяг на 2-й стар.)

ЗВАРОТ

Цэнтральнага Камітэта Комуністычнай партыі (большэвікоў) Беларусі

Да ўсіх выбаршчыкаў, да рабочых і работніц, сялян і сялянак, да воінаў Совецкай Арміі, да савецкай інтэлігенцыі

(Працяг)

Беларускі народ ведае, што яго незалежнасць і трымаў працяглай мір могуць быць забяспечаны толькі і выключна ў саюзе з братнімі савецкімі сацыялістычнымі рэспублікамі, толькі і выключна ў складзе СССР.

Комуністычная партыя змагалася і надалей будзе змагацца за далейшае ўмацаванне ўзброеных сіл Совецкай дзяржавы.

Хто імкнецца да таго, каб граніцы нашай Радзімы былі моцныя і непрыступныя для ворага, той будзе галасаваць за кандыдатаў блока камуністаў і беспартыйных.

Вайна з гітлераўскай Германіяй і імперялістычнай Японіяй, наша бліскучая перамога, барацьба за трымаў дэмакратычны мір ва ўсім свеце, палітыка дружбы паміж народамі, якая зьверда і няўхільна праводзіцца савецкай дзяржавай, узялі і ўзвесці міжнародны аўтарытэт СССР. Роля Совецкага Саюза ў вырашэнні міжнародных спраў узрасла, як ніколі. Разам з ростам міжнароднага аўтарытэта Саюза СССР, вырас палітычны і міжнародны прэстыж і Совецкай Беларусі, гераічная барацьба і ўклад якой у справу разгрому гітлераўскай захопікаў выклікалі прызнанне ўсіх свабодных народаў свету.

Беларусь, як сувярэзная дзяржава, здабыла міжнароднае прызнанне і з'яўляецца членам міжнароднай арганізацыі Аб'яднаных Нацый і ўдзельнікам міжнародных канферэнцый. Савецкая Беларусь, як і Савецкі Саюз цалкам, імкнецца замацаваць заваяваную перамогу ўстанавленнем трывалася міру. Але трэба памятаць, што рэакцыяныя сілы, якія ўсё яшчэ ёсць у свеце, прабуюць пасеяць сварку і варажасць паміж народамі, хочуць распаліць новую вайну. Таму задача заключаецца ў тым, каб і далей умножвалі нашу бясекую, ахоўваючы вядлікі заваявы савецкага народа, змагацца разам з дэмакратычнымі сіламі іншых краін за ўмацаванне супрацоўніцтва міжнародных дзяржаў, за прадурожэнне ўсялякай агрэсіі ў будучым.

Хто імкнецца да таго, каб наша краіна і надалей стала на вярце інтарэсаў міру, каму дарага бясекую народаў СССР, хто падтрымлівае савецкую знешнюю палітыку, якая абараняе інтарэсы народаў СССР і справу міру ва ўсім свеце, той будзе галасаваць за кандыдатаў блока камуністаў і беспартыйных.

Партыя Леніна—Сталіна з'яўляецца арганізуючай і вядучай сілай Савецкага народа як у гады мірнага будаўніцтва, у гады вайны, так і ў пасляваенны час. Большэвіцкая партыя, яе Цэнтральны Камітэт, вядлікі правядыр партыі і народа таварыш

Сталін заўсёды лічылі і лічаць сваім першым абавязкам служыць інтарэсам народа, рабіць усё для народных мас. Для комуністычнай партыі няма вышэй інтарэсаў, чым інтарэсы народа. Плоць ад пложі, кроў ад крыві народа, комуністы разам з беспартыйнымі, жывучы ў агульным калектыве, змагаліся за ўмацаванне магутнасці нашай краіны, разам ваявалі і правалі кроў на франтах Айчынай вайны, разам выкавалі перамогу над ворагам нашай Радзімы. Сваім самаадданым служэннем народу партыя большэвікоў заважала яго любоў і давер.

Вось чаму комуністычная партыя ўзв'ялена разлічвае на давер народа і ў выбарах у Вярхоўны Совет Беларускай ССР, якія маюць быць. Вось чаму Цэнтральны Камітэт Комуністычнай партыі (большэвікоў) Беларусі спадзяецца, што выбаршчыкі будучы адзінадушна галасаваць за кандыдатаў Сталінскага блока камуністаў і беспартыйных.

Цэнтральны Камітэт Комуністычнай Партыі (большэвікоў) Беларусі заклікае ўсіх рабочых і работніц, сялян і сялянак, салдат і афіцэраў Узброеных сіл, інтэлігенцыю, усіх выбаршчыкаў Беларускай ССР ішч вышэй агураванага вядлікі большэвіцкай партыі, вядлікі перамога кандыдатаў у дэпутаты Вярхоўнага Савета БССР, правядыра народаў Совецкага Саюза Іосіфа Вісарыёнавіча Сталіна.

Цэнтральны Камітэт Комуністычнай Партыі (большэвікоў) Беларусі заклікае ўсіх камуністаў галасаваць за беспартыйных кандыдатаў з такім-жа натхненнем, з якім яны павіны галасаваць за кандыдатаў-камуністаў.

Цэнтральны Камітэт Комуністычнай Партыі (большэвікоў) Беларусі разлічвае і спадзяецца, што выбаршчыкі беспартыйныя будучы галасаваць за кандыдатаў-камуністаў таксама дружна і актывна, як яны будучы галасаваць за кандыдатаў-беспартыйных.

ЦК КП(б)Б заклікае выбаршчыкаў з'явіцца ўсім, які адзіны 9 лютага 1947 года да выбарчых урнаў і адзінадушна абраць дэпутатаў у Вярхоўны Совет Беларускай Совецкай Сацыялістычнай Рэспублікі.

Дзень 9 лютага 1947 года павінен стаць днём вядліка свята працоўных Совецкай Беларусі, днём урачыстасці сацыялістычнай дэмакратыі, дэманстрацыі адзінства і агураванасці вядлікі большэвіцкай партыі, вядлікі перамога свята Маркса—Энгельса—Леніна—Сталіна.

Таварышы выбаршчыкі! Галасуйце за кандыдатаў Сталінскага блока камуністаў і беспартыйных!

УСЕ НА ВЫБАРЫ!

Няхай жыве наша вядліка і магутная Радзіма—Саюз Совецкіх Сацыялістычных Рэспублік!

Няхай жыве дружба народаў нашай краіны і ленынска-сталінская нацыянальная палітыка!

Няхай жыве сталінскі блз камуністаў і беспартыйных на выбарах у Вярхоўны Совет БССР, якія адбудуцца!

Няхай жыве роўная сярод роўных, свабодная Беларуска Савецкая Сацыялістычная Рэспубліка!

Няхай жыве большэвіцкая партыя Леніна—Сталіна!

Няхай жыве першы кандыдат беларускага народа, вядлікі правядыр і настаўнік працоўных Совецкага Саюза, наш бацька і друг вядлікі Сталін!

Цэнтральны Камітэт Комуністычнай партыі (большэвікоў) Беларусі

Другое, выпраўленае і дапоўненае выданне кнігі „Іосіф Вісарыёнавіч Сталін. Кароткая біяграфія“

Дзяржаўна-выдавецтва выпусціла ў свет другое, выпраўленае і дапоўненае выданне кнігі „Іосіф Вісарыёнавіч Сталін. Кароткая біяграфія“. Складальнікі біяграфіі: Аляксандраў Г. Ф., Галакціёнаў М. Р., Кружкоў В. С., Міцін М. Б., Мачалаў В. Д., Паспелюк П. Н.

Кніга выдаецца тыражом у 1 мільён экзэмпляраў. Першая частка тыража кнігі ў бліжэйшыя дні паступае ў кніжныя магазіны.

Сустрэча пісьменнікаў з выбаршчыкамі

2-га лютага ў памяшканні Беларускай Дзяржаўнай Облліяткі імя Леніна адбылася сустрэча пісьменнікаў з выбаршчыкамі Сталінскай выбарчай акругі горада Мінска. Вечар адкрыў аджаны сакратар Саюза сацыялістычных пісьменнікаў Беларусі П. Кавалёў. Затым, цёпла сустрэты прысутнымі, выступілі паэты Пятро Глебка, Максім Танк, Пліен Панчанка, Максім Луцкіны, Васіль Вітка, Анатоль Вялюгін і Аляксей Бачыла. Яны прачыталі вершы, прысвечаныя Сталіну і Сталінскай Камітэту.

Вечар трансліраваўся па радыё.

У гэты-ж вечар група пісьменнікаў выступіла перад выбаршчыкамі выбарчай акругі № 4 Калінінскай выбарчай акругі горада Мінска, дзе балатыруюцца ў дэпутаты Вярхоўнага Савета БССР Клімент Яфрэмавіч Варашылаў.

У вечары прынялі ўдзел Аляксей Якімовіч, Рыгор Няхай, Уладзімер Шахавец і Ніна Тарас.

Мастацкая самадзейнасць Піншчыны ў дні выбараў

Лунінецкі хор сялян пад кіраўніцтвам Ксены Бесан наладзіў цэлы рад канцэртаў, якімі было абуджана 2800 выбаршчыкаў. Касмольская агітбрыгада Лунінецкага чыгуначнага вузла некалькі разоў выступала ў клубе чыгуначнікаў і ў трох сельсаведах вобласці. Цяпер брыгада рыхтуе новую праграму і ставіць спектакль „Паўлінка“ Яні Купалы.

Хор Сінкавіцкай хаты-чытальні, Ленінскага раёна, выступіў з канцэртамі амаль на ўсіх выбарчых участках раёна. Вядлікі поспехам у выбаршчыкаў карыстаецца скарз аб Камуністычным аўтарам якога з'яўляецца кіраўнік Хварацкоўскай хаты-чытальні скаляніца Дома Мароз.

(Наш кар.)

Мы галасуем за далейшы росквіт нашай Радзімы

СВОЙ ГОЛАС АДДАЮ ЗА СТАЛІНА

Вядліка шчасце выпала на долю выбаршчыкаў Сталінскай выбарчай акругі горада Мінска, якія будучы галасаваць за першага ўсенароднага кандыдата ў дэпутаты Вярхоўнага Савета БССР Іосіфа Вісарыёнавіча Сталіна.

— Я галасую за Сталіна,—радасію паўтараюць яны гэтыя простыя, але поўныя глыбокага сэнсу словы.

— Я галасую за Сталіна,—гаворыць дэмабілізаваны савецкі воін, сёнішні будаўнік.

Два гады таму назад, ідучы на штурм логва фашыскага зверга гітлераўскай Германіі, ён ніс на вуснах словы «За радзіму», «За Сталіна». З гэтымі словамі ён абрушаў на голвы ворагаў магутны агонь савецкай артылерыі. Гэтыя словы былі напісаны на брані грозных танкаў, на лафетах гармат. З імем Сталіна мы перамаглі ў гады сацыялістычнага будаўніцтва, з імем Сталіна мы перамаглі ў Айчынай вайне, з імем Сталіна мы перамажам у сёнішняй мірнай стваральнай і адваўленчай працы.

— Я галасую за Сталіна,—гаворыць мацігеранія, якая ўзрастаі і выхавала для Радзімы адважных воінаў, адданных патрыётаў.

Галасуючы за таварыша Сталіна, яна галасуе за светлую будучыню для сваіх дзяцей.

— Я галасую за Сталіна,—гаворыць рабочы.

Галасуючы за таварыша Сталіна, яна галасуе за магутную індустрыяльную савецкую Беларусь.

— Я галасую за Сталіна,—паўтарае савецкі служачы, інжынер, работнік мастацтва, літаратуры.

Галасуючы за таварыша Сталіна, яны ведаюць, што галасуюць за росквіт савецкай навукі і культуры, за росквіт сацыялістычнага мастацтва і літаратуры.

— Я галасую за Сталіна,—гаворыць маюскаўскі рабочы, украінскі калгаснік, данецкі шахцёр, былы беларускі партызан.

Усе яны агураваны і сіэментаваны ў адно цэлае, у адну магутную, маналітную сілу.

У дзень усенароднага свята, у дзень выбараў у Вярхоўны Совет БССР—9-га лютага 1947 года на маю долю выпала шчасце галасаваць за таварыша Сталіна. З годрасцю я апущу ў урну свой бюлетэнь за таго чалавека, чыё імя правало мьне дарогам перамог ад Растова да Бярліна, за таго чалавека, які адчыніў мне дарогу ў жыццё, дарогу да навукі, да культуры і мастацтва. Галасуючы за таварыша Сталіна, я паўтару разам са шчаслівымі савецкімі грамадзянімі радкі з верша народнага паэта Яні Купалы:

«Хай смутак вачэй тваіх добрых не росіць, Ці сонейка заход, ці сонейка ўсход, Прымі прытаніне, якое прыносіць Табе, правядыр, беларускі народ!»

Я галасую за Сталіна.

Рыгор НЯХАЙ.

АД УСЯГО СЭРЦА

9-га лютага — дзень выбараў у Вярхоўны Совет Беларускай Савецкай Сацыялістычнай Рэспублікі. Я адчуваю сябе брэмжы гордым і шчаслівым, што жыву ў такой краіне, дзе кожны савецкі грамадзянін мае права выбраць у вышэйшы орган улады працоўных, якая забяспечыла ўсім грамадзянам май вядлікай Радзімы пачаснае права на працу і адпачынак, на ўсебаковае развіццё і выкарыстанне сваіх здольнасцей.

Спраўды, калі я кідаю позірк на свой доўгі жыццёвы шлях, ён у май вядлікай выразна падзяляецца на дзве зусім розныя часткі. Адна — да 1917 года—бездзейна змрочная, што асвятлялася толькі надзеяй на будучае, і другая — ад 1917 года і да апошніх дзён, якая ўсведмляецца мною, як няспынный рух наперад па шляху свядомай і свабоднай творчасці. І я адчуваю асаблівае, ні з чым непараўнальнае пачуццё ўдзячнасці да май савецкай улады за тое, што толькі дзякуючы ёй, я атрымаў магчымасць плёна працаваць у галіне развіцця Беларускай музычнай культуры, якая ў гады май сумнай малодасці была зняйдбанай, таксама як і родная мова. І сёння, я стары беларускі кампазітар, незвычайна шчаслівы. 9-га лютага я аддам свой голас за кандыдата перамажнага блока камуністаў і беспартыйных. Я аддам свой голас за комуністычную партыю, за вядліка правядыра народаў Іосіфа Вісарыёнавіча Сталіна!

М. ЧУРКІН,

заслужаны дзеяч мастацтва.

СЛАЎНЫ СЫН НАРОДА

9 лютага беларускі народ выбірае дэпутатаў у Вярхоўны Совет свай рэспублікі. Па Калінінскай выбарчай акрузе даў агоду балатыравацца вядлікі палпчнік вядлікай Сталіна, бясстрашны палкаводзец Клімент Яфрэмавіч Варашылаў. Беларускі народ у неаднаразова выбіраў Клімента Яфрэмавіча сваім дэпутатам у Вярхоўны Совет СССР.

У самыя цяжкія гады, якія перажыла наша краіна, Клімент Яфрэмавіч паказаў прыклад бязмежнай адданасці свай Радзіме. К. Я. Варашылаў разам з іншымі палпчнікамі вядліка Сталіна аддаў шмат сіл для пабудовы сацыялістычнага будаўніцтва ў нашай краіне.

Няма большай свабоды для развіцця мастацтва, няма большай свабоды творчасці чым у нашай краіне.

Глыбока любіць мастацтва К. Я. Варашылаў. Ён клопатліва аб мастацтвам у дзень і арганізаваў выставы.

Сваю зацікаўленасць выдзельным мастацтвам К. Я. Варашылаў выявіў у вядлікіх ідэях, калі ён сбраваў за вядлікім савецкім мастакам І. Бродскім.

Варашылаў заўсёды выказваў цікавасць да Беларускага мастацтва, наведваў мастацкія выставы, тэатральныя постановкі.

Разам з усімі выбаршчыкамі Калінінскай выбарчай акругі я з вядлікай радасію аддаю свой голас за кандыдата ў дэпутаты Вярхоўнага Савета БССР, слаўнага сына народа, маршала Совецкага Саюза Клімента Яфрэмавіча Варашылава.

Мастак П. ГАУРЫЛЕНКА.

З пачуццём бязмежнай радасці

Імя Вячаслава Міхайлавіча Молатава, палпчніка таварыша Сталіна, дзяржаўнага дзеяча, вядліка і дыпламата карыстаецца заслужанай любоўю і павагай сярод мільёнаў грамадзян нашай краіны. Гэтую павагу і любоў Вячаслаў Міхайлавіч заваяваў сваім шматгадовым, чыстым служэннем народу. Неаднаразова ён, як кіраўнік савецкай дэлегацыі, на пасяджэннях сесі Генеральнай Асамблеі арганізацыі Аб'яднаных Нацый, на пасяджэннях Савета Міністраў замежных спраў мудра ажыццяўляў знешнюю палітыку Совецкага Саюза, усімі сіламі абараняў інтарэсы міру і бясекі ва ўсім свеце. Заслужыў таварыша Молатава ў пасляваенным і правільным правядзенні знешняй палітыкі сапраўды вядлікім.

За гады Айчынай вайны, дзякуючы сусветна-гістарычным перамогам, якія атрымаў Савецкая Армія пад кіраўніцтвам Генералісіуса Совецкага Саюза таварыша Сталіна, небывала вырас аўтарытэт і значэнне нашай краіны. Вырас міжнародны аўтарытэт і значэнне асобных савецкіх рэспублік. Аб гэтым сведчыць той факт, што ў арганізацыі Аб'яднаных Нацый, як правасмоўныя яе члены, прыняты Беларусь і Украіна, народы якіх унеслі велізарны ўклад у справу разгрому фашыскай Германіі.

Таварыш Молатаў, знаходзячыся на пасадзе Міністра Замежных спраў СССР, імгненна зрабіў для вядліка аўтарытэт і славу аднаў і свеце сацыялістычнай дзяржавы.

Заўтра вядліка ўсенароднае свята—дзень выбараў. Да урнаў прыдуць выбаршчыкі, каб прагласіць за кандыдатаў Сталінскага блока камуністаў і беспартыйных, за лепшых сіноў і дочак Радзімы, якіх яны павіны выбраць у Вярхоўны Совет БССР.

На маю долю выпала вядлікае шчасце галасаваць за выдатнага дзеяча нашай дзяржавы—Вячаслава Міхайлавіча Молатава. З пачуццём бязмежнай радасці я прыду 9 лютага на выбарчы ўчастак і ад усяго сэрца аддам за яго свай голас.

Аляксей БАЧЫЛА.

Дзяржымеская выбарчая акруга горада Мінска.

За светлы заўтрашні дзень

9 лютага для нашай рэспублікі вядлікі дзень. У гэты дзень народ будзе выраць сваіх дэпутатаў у Вярхоўны Совет рэспублікі. Мне сабыста выпала вядліка роля галасаваць за кандыдатаў Нікалая Сямінавіча Патолічава, сакратара ЦК ВКП(б), Але і тыя, каму даведзена галасаваць за кавала заводу імя Кірава тав. Шахнава, за старшыню калгаса тав. Трушкеева, вядлікі, што гэты кандытаты Сталінскага блока камуністаў і беспартыйных, з аднолькавай радасію аддадуць за кожнага з іх свой голас.

Выберы ў Вярхоўны Совет нашай рэспублікі праходзяць у значнальней для нашай Радзімы час—на пачатку новай сталінскай пяцігодкі, пяцігодкі вядлікасага паводле свайго размаху пасляваеннага аднаўлення. Аб гэтых днях мы марылі даўно, мы аб іх думалі яшчэ тады, калі Беларусь была агорнена чорным дымам вайны. Мы рабілі ўсё, каб наблізіць жадамы дзень вызвалення, і гэты дзень настаў. Мне ніколі не забавіць, у што ператварылі нямецкія немелды Палессе, як знявечылі і абрабавалі яны гэты багаты і жшчэрадасны краі. Перад нами паўстала вядліка і адваўная задача: як мага хутчэй заганіць, занесемам вайны раны. І гэты задачыя цяпер паспяхова ажыццяўляецца.

І вось 9 лютага, падыходзячы да урнаў, каб апусціць бюлетэнь, буду мець на думцы адно: аддам свой голас за кандытатаў Сталінскага блока камуністаў і беспартыйных, аддам свой голас за тое, каб хутчэй убацьчы адваўленчай, упарадкаванай і прыгожай нашу сталіну Мінск, каб хутчэй убацьчы адваўленчай і прыгожай ўсе нашы гарады і сёлы, каб хутчэй убацьчы першы трактар нашай Мінскага трактарнага заводу, першы беларускі аўтамабіль, хутчэй дачакацца дня, калі на палесскіх вадлікіх балотах зноў зашуміць калгаснае багачце, а ў хаце палпчэўка асталюцца амажынае і культурнае жыццё, каб наша рэспубліка, які і да вайны—ідла ў першым годзе братніх савецкіх рэспублік, з—с кожным годам расла і квітнела.

Успэніне, што той каму аддам свой голас, спраўдае народны давер, прыкладзе ўсе сілы, каб здзейсніць светлую меру беларускага народа.

Усевялад КРАУЧАНКА.

Галасую за росквіт мастацтва

Шмат выдатных людзей ёсць у нашай рэспубліцы. Яны ў цяжкія гады барацьбы супроць нямецкіх захопнікаў гераічна абаранялі Радзіму і адабылі перамогу. Цяпер яны самааддана працуюць на заводах фабрыках, на калгасных палях.

Дастаткова прачытаць біяграфію кожнага кандытата ў дэпутаты, ці то кіруючага дзяржаўнага або партыйнага работніка, то простага рабочага або калгасніка, і скажы: «Ён будзе дастойным дэпутатам».

Сярод кандытатаў Сталінскага блока камуністаў і беспартыйных—лепшыя прадстаўнікі Беларускага мастацтва. Гэта—адна з той высокай павагі, якой абкружае народ сваіх таленавітых артыстаў, мастакоў, кампазітараў. Адчуванне гэтай павагі натхняе нас на вярце творчыя поспехі, вяртае гераічнай барацьбы і прычы нашай народ.

Галасуючы за кандыдатаў блока камуністаў і беспартыйных, мы будзем галасаваць за росквіт савецкага мастацтва, за росквіт нашай Радзімы.

А. НІКАЛАЕВ, народны артыст БССР.

Да 110-годдзя з дня смерці

А. С. ПУШКІН

Сусветнае значэнне творчасці Пушкіна

Творы паэта на беларускай мове

А. С. ПУШКІН

Да Чаадаева

Руская культура новага часу складалася пад магутным уздзеяннем перадавых, рэвалюцыйных ідэй. Яе ўплыў на сусветны гістарычны працэс на гэтай прычыне набыў выключнае значэнне.

Руская дэмакратычная і сацыялістычная культура з першых жа сваіх крокаў узяла магутны голас у абарону чалавечай класі, «Чалавек, чалавек патрэбен, каб насіць імя сына Айчыны», — усклікаў Радзішчаў. Класічная руская літаратура з найбольшай сілай паказала, што самы аявіцкі чалавек ёсць таксама чалавек і называецца брат мой! Вялікі гуманізм у спалучэнні з мастацкай дасканаласцю ператварыў рускую літаратуру і рускую драматургію ў рух самых прагрэсіўных ідэй новага часу. Перадавы грамадскія класы, якія змагаліся за праўду, за справядлівасць, за народ, знайшлі ў рускім мастацтве падтрымку сваіх самых свяшчэнных імкненняў. Усім у аднолькавай ступені зразумела, даступнае, захопліваючае сваёй прастаёй і характэрнае рускае мастацкае слова несла з сабой надзею, веру і магчымасць рэфлексіі і гармоніі ва ўзаемаадносіннях паміж людзьмі і паміж народамі.

Перадавы людзі, перадавы пісьменнікі ўсяго свету звярнуліся да рускай літаратуры як да школы праўды і майстэрства — і асабліва ўзрасло гэтае міжнароднае значэнне рускай культуры ў савецкі перыяд не разлічана.

«Не магу вам апісаць, — звяртаўся Тэадор Драйзер напярэдадні ваіны да сваіх рускіх папачнікаў па яву, — як натхняе мяне тое, што ў Расіі, побач з ажыццэўленнем грандыёзнай праграмы эканамічнага развіцця і сацыяльнага развіцця, выяўляе сябе сапраўды руская любоў да мастацтва і ўсіх відаў літаратуры... Я разглядаю рускі тэмперамент, як самы выдатны і творчы ў галіне мыслі і ў галіне мастацтва, у параўнанні з усімі іншымі нацыянальнасцямі, якія выяўляюць актыўнасць у галіне культуры. Расія — гігант як у сэнсе інтэлектуальнага і мастацкага выяўлення, так і ў сэнсе эканамічнага развіцця, і я гляджу на яе з надзеяй, што яна рассяе страшную несправядлівасць, уласцівую цяперашняму капіталістычнаму ладу» («Праўда» ад 7 лютага 1911 г.).

Пушкінскі гуманізм выявіў сабою пачатковую стадыю таго працэсу, пра які пісаў Драйзер.

Заходнія чытачы з самага пачатку звыкліся з творчасцю Пушкіна былі ўзрушаны гніем выдатнага рускага паэта. Тры моманты ў творчасці Пушкіна звярнулі на сябе ўвагу замежных пісьменнікаў: 1) гуманізм і любоў да свабоды, 2) імкненне да праўды і 3) дасканаласць форм.

У 1882 годзе, гэта значыць тады, калі слава Пушкіна ўпершыню вызначалася толькі ў самай Расіі, у французскім часопісе «Revue Encyclopedique» з'явілася заметка пра яго. «Аляксандр Пушкін, юны выхаванец Адлона — гаворыцца тут, — з'яўляецца аўтарам пэўнага «Руслян і Людміла», оды «Да свабоды» (ode sur la liberte) поўнай вытхнення, пазіі і ўзвышаных ідэй, а таксама цудоўнага верша пад загалоўкам «Вясна», у якім, уладзіш хвалючы і верны малюнак характава прыроды і вясновага поветру, паэт тужыць з прычыны сумных вынікаў работы і варварства, выказваючы ў вершах, поўных сілы і энергіі, светлую

надзею на зору свабоды, якая з'яе для яго радзіму».

Разуменне Пушкіна, як песьняра свабоды, трывала ўтрымалася ва ўспрыманні Захада. Яно было замацавана тлумачэннем лепшых рускіх людзей, якія класіфікавалі аб распаўсюджанні правільных поглядаў на рускую літаратуру. Так, Аляксандр Іванавіч Герцан у сваім вядомым артыкуле «Аб развіцці рэвалюцыйных ідэй у Расіі», які ўпершыню быў надрукаваны на французскай мове, паставіў імя Пушкіна ў непасрэдную сувязь з высяпваннем рэвалюцыі ў Расіі.

Пушкіным цікавіліся і цікавіцца самія шырокія колы майстроў мастацтва на Захадзе. Вядомы французскі жывапісец Дэлекруа, прачытаўшы «Дуброўскага», адзначыў «з'яўляючы рэалістычны арамат» апошні «з'яўляючы рэалістычны арамат» апошні Пушкін, па аднаму таму ўжо здзіўляла заходніх пісьменнікаў і крытыкаў, што ў іх саміх працэсе афармлення паслядоўнага рэалістычнага метада зацягнуўся і закончыўся (як адзначыў дакі літаратуразнаўца Брандэс) пазней, чым у Расіі. Вядома сведчанне І. С. Тургенева: «Ваша пазія, — сказаў нам Мерымэ, вядомы французскі пісьменнік — прыхільнік Пушкіна, «кога ён называў найвышэйшым паэтам сваёй эпохі, — ваша пазія шукае перш за ўсё праўды, а характэрна затым прыходзіць само сабою; нашы паэты, наадварот, ідуць зусім процілеглай дарогай; яны класіфікавалі перш за ўсё пра эффект, дасціпнасць розуму, бляск і калі, акрамя ўсяго гэтага, трапілі магчымыя масе не зневажаць праўдзівасць, дык яны і гэта, мусіць, возьмуць у дадатак...» «У Пушкіна, — дадае ён, — пазія цудоўна расцвітае як бы сама сабою з самай цвярозай прозай».

Эрнст Сіманс, вядомы амерыканскі біяграф Пушкіна, піша: «Сапраўдны кірунак, па якому ідзе Пушкін, — аб'ектыўны рэалізм, — кірунак, які пачаў вызначацца ў аляксій перыяд... Байрон быў у мінулым; цяпер ён быў захоплены рускім жыццём і абмалюваў яго ў рэалістычных тонах».

Дасканаласць твораў Пушкіна і з'яўляюцца эканомія сродкаў, пры дапамозе якіх дасягалася гэтая дасканаласць, з'явіліся для ўсёй сусветнай літаратуры школай паэтычнага майстэрства, у якой вылучаюцца і да сённяшняга дня. Той-жа Праспер Мерымэ піша: «Вершы Пушкіна не менш сціслыя па сутнасці, чым па форме, і кожны яго верш з'яўляецца вынікам глыбокага разважання. Як Піндар, гамераўскі лучык, ён доўга адшуквае ў сваім калчане іменна тую прамую і вострую стралу, якая немінуча патрапіць у цэль. Прастата, а іншы раз некаторы звышні беспарадак з'яўляюцца ў іх толькі разлікам адмысловага майстэрства. Байрон губляе частку сваёй сілы, трапіць яе вымадкава. Пушкін умее прыберачы яе для рашучага ўдара».

Натуральна, што Пушкін далучаецца ўсім розумам, што свабодна і не наперадзіў узята мысляць, да ліку пісьменнікаў, якія вызначылі вышэйшую сусветнага мастацтва. Німецкі аучоны Гюнтэр, які пісаў у 20-х гадах нашага стагоддзя, г. зн. да захопу ўлады Гітлерам, рабіў наступны вывад: «Навейшы час ведае, што Аляксандр Сяргеевіч Пушкін належыць да ліку тых няўміручых, першым прадстаўніком якіх быў Гамер, і якія налічвалі ў Еўропе сябе толькі імёны Дантэ, Шакспіра, Кальдэрона і Гётэ».

Прыгадаем, што і выдатны азербайджанскі пісьменнік Мірза Фет Алі Ахундаў, аўтарытэт якога непакліна ў літаратурах усёго шырэйшага Усхода, называў Пушкіна «главой сабора паэтаў».

Уплыў Пушкіна на сусветную літаратуру вельмі каштоўны і плённы. Пушкін дапамагае замежным чытачам зразумець нашу гісторыю, значэнне здыбыткаў Расіі для сусветнай культуры.

Імя Пушкіна на Беларусі карыстаецца вядомасцю даўно. Калі Аляксандр Сяргеевіч у час сваёй вымушанай паездкі ў Адзасу спыніўся на некалькі дзён у Маргале, ён пераканаўся, што і ў гэтым, глухім і той часе кутку Расійскай імперыі, яго ведаюць і любяць.

Аўтар пэўнага «Тарас на Парнасе», называючы імёны вядомых рускіх літаратараў, у першую чаргу ўпамінае імя Пушкіна.

Вось ужо на працягу дэкада стагоддзя на яго творах ачулася і ачыцца, яго творы захопліваюць некалькі пакаленняў. Успаміны дасціпнасці вепарына звязаны з «Казкамі», з «Русляам і Людміла», юнацкія гады суправаджае «Яўгені Анегін», сталыя — «Барыс Гадую».

Добрадны ўплыў магутнага паэтычнага голасу Пушкіна адчуваецца ў беларускіх паэтаў як старэйшага, так і маладшага пакалення. Пушкін меў поўнае права сказаць, што «непадкаўны голас мой быў радкам рускага народа». Такое разуменне пазіі як сродка служэння народу, з гранічнай выразнасцю выяўленае пазней у творчасці Някрасава, было сучасна поглядам на пазію нашых найбольш прагрэсіўных дарэвалюцыйных пісьменнікаў.

Сваёй творчай практыкай яго сывяржаюць і сучасныя паэты.

Развіццё культуры немалымі без авалодання літаратурнай спадчынай. Адною з форм гэтага авалодання з'яўляюцца пераклады на родную мову ўзораў класічнай літаратуры. У гэтай галіне нашымі паэтамі і пісьменнікамі прароблена ўжо вялікая работа.

Да 110-годдзя з дня смерці вялікага рускага паэта Аляксандра Сяргеевіча Пушкіна ўрадавая бібліятэка імя Горкага вылучыла спецыяльную выстаўку «Пушкін і беларуская літаратура». На выстаўцы будуць прадстаўлены пераклады твораў вялікага паэта, крытычныя артыкулы аб уплывах Пушкіна на беларускую літаратуру, даведкі аб рабоце пісьменнікаў Беларусі над асваеннем літаратурнай спадчыны Пушкіна.

Аддзел дзіцячага радыёвяшчання Радыёкамітэта пры Совеце Міністраў БССР праводзіць цыкл перадач, прысвечаных

лежыць Аляксандру Сяргеевічу Пушкіну. У 1937 годзе, калі грамадскасць усёй краіны адзначала стагоддзе з дня смерці вялікага паэта, нашымі літаратарамі была перакладзена большасць галоўных твораў Пушкіна.

Народны паэт Янка Купала пераклаў на беларускую мову пэўнаму «Медына коннік», народны паэт Якуб Колас — пэўнаму «Патэла». Цяпер Аркадзь Куляшоў пераклаў пэўнаму «Цыганы» і пачаў работу над перакладам рамана ў вершах «Яўгені Анегін». Ваіна перапыніла гэту работу, і Цяпер Куляшоў заканчвае яе і ў хуткім часе «Яўгені Анегін» выйдзе з друку на беларускай мове.

Паэтам Пятро Глебкам зроблены пераклад драмы «Барыс Гадую» і паасобных вершаў Пушкіна. Пісьменнік Аляксей Якімовіч пераклаў некаторыя казкі.

У гэты-ж час таксама былі перакладзены пэўнаму «Руслян і Людміла» і «Доік у Каломне», апавесць «Капітанская дачка», «Аповесці Белжына» і некаторыя паасобныя вершы.

У 1937 годзе мяжа ішч перарвала на дзве часткі прастору Беларусі. Штучна пабудаваная сцяна аддзяляла беларускі народ заходніх абласцей ад каштоўных здыбыткаў вялікай рускай культуры, у прыватнасці ад літаратурнай спадчыны Пушкіна. Але і ў той змрочны час голас вялікага паэта пранікаў і ў заходнія даліны Беларусі. У 1937 годзе былі надрукаваны творы Пушкіна на беларускай мове ў перакладах Максіма Танка, Міхася Машары і іншых заходне-беларускіх паэтаў.

Да ваіны творы Пушкіна на беларускай мове выдаваліся паасобнымі кніжкамі, друкаваліся ў часопісах і перыядычных выданнях. Цяпер, пасля ваіны, яны сталі асабліва бібліяграфічнай рэдкасцю. Пераклад іх ішч не паспелі. Дзяржаўнае Выдавецтва Беларусі мяркуе ў 1947 годзе па аб'ядзелай дзіцячай літаратуры выдасць на беларускую мову «Капітанскую дачку» і «Казкі» Пушкіна. Вядома, гэтага недастаткова. Пажадана было-б, каб у бліжэйшы час былі сабраны і адноўлены ўсе пераклады, якія ўжо зроблены, дадаткова перакладзены ішч некаторыя з твораў Пушкіна і былі выданы для карыстання шырокага кола чытачоў. Неабходна ў гэтым ёсць магчымасці таксама.

У. ШАХАВЕЦ.

Выстаўкі і радыёперадачы, прысвечаныя вялікаму паэту

А. С. Пушкін
Работа народнага мастака БССР, скульптара З. Азгура
Фота Г. Бугаенкі.

«Сапраўдны сэнс і мяра Расіі ў мінулым стагоддзі, — пісаў Стэфан Цэзі, — заключалася ў тым, каб са свабоднай трыагоў і базіліска пакутнай палымнаснасцю раскрыць усё маральнае глыбіні, закрануць усё сацыяльнае праблемы і выявіць іх да самага краю, — і з бяскожнай пашанай схіляюся перад калектыўным подзвігам духу геніяльных мастакоў».

Правільнае вытлумачэнне Пушкіна (акое, зразумела, на Захадзе дасягаецца ў барацьбе і палеміцы) прыводзіць да вываду, які сфармуляваны былі Тэадорам Драйзерам.

Пушкін прыводзіць да сучасных пытанняў. Пераможнае прасоўванне рускай літаратуры па маперы і краінах — адзін з важнейшых момантаў у высяпванні сіл новай сапраўднай дэмакратыі і сацыялізма ва ўсім свеце.

В. КІРПОЦІН.

110-годдзе з дня смерці А. С. Пушкіна. Была праведзена літаратурна-музычная перадача «Ліцэйскія гады А. С. Пушкіна», у якой прынялі ўдзел артысты В. Краўцоў, Ю. Матраў, Э. Эфрон, а таксама літаратурная перадача «Царскае Сяло».

Да дню юбілея 10 лютага рыхтуецца літаратурна-музычны мантаж «Мертвая царэўна і сем асілкаў», у якой прымуць удзел народныя артысты БССР Л. Ржэцкая, Б. Платонаў, артысты драматычнага тэатра імя Янкі Купалы, эскэтэз допр Радзійкамітэта пад кіраўніцтвам Г. Жыхарава.

Надзей, каханні, ціхай славы
Нядоўга песьці нас падман:
Расталі юныя забавы,
Як дым, як ранішні туман;
Але кіпчэ ішч жадаю,
І пад яром улады злой
Мы неадрыпаю душой
Айчыны чужым закліканні.
Чакаем з мукай спадзявання
Хвіліны вольнасці святой,
Як малады каханак той
Чакае любяга спаткання.
Пакуль свабодна гарым,
Пакуль у сэрцах ёсць сумленне,
Мой друг, айчыне аддадзім
Душы прыгожыя імкненні.
Таварыш, вер: настане ён,
Шчаслівы дзень вясны і брацтва,
Расія скіне вяжы соны,
І на абломках самаўладства
Напіша нашых рад імён!

Каўказ

Каўказ пада мною. На строме крутой
Стаю над сігамі адзіна на вышні;
Ароў, узліццём з аддальнай вяршыні,
Плыве нерухома нароўні са мной.
Адгэтуль мне бачна патокаў з'яўленне
І першае грозных абвалаў зрушэнне.

Тут хмары пакорна ідуць пада мной;
Імклівае праз іх вадаспадаў навалы;
Пад ім пустаўлішымі гмазік скалы;
Ніжэй мю лядашты; хмызняк-сухастой;
А там ужо пушчы раскінулі цені,
Дзе птушкі ішч бачуць, дзе скачучы алені.

А там ужо туліцца людзі ў гарах,
Пасуцца авечкі на росных алдохнах,
Сыходзіць пастух да нізінаў залёных,
Дзе мчыцца Аргава ў крутых берагах,
І ўбогі джыгіт у міжгор'і шырае,
Дзе Церак з вясёласцю дзікай гуляе;

Гуляе і вые, як звер малады,
Спажыву пабачыўшы з клеткі турэмнай,
І б'еца аб бераг у злосці дарэмнай
І ліжа галодна хваляй хрыбты...
Дарэмна! Ні ежы яму, ні спакою;
Гітнуць яго скалы намою сцяною.

Хмара

Апошняя хмара навалы разбітай!
Адна ты імчышся па ясных блізках,
Адна нагаішся ты морачныя цені,
Адна засмуцаеш ты радасны дзень.

Ты неба нядаўна наўкруг аблігала,
І грозна маланка цібе абівала,
І ты рассялаша таемны свой гром
І прагнае поле пайла дажджом.

Даволі, схавайся! Пара мінавала,
Зямля пасяжалла, і знікла навала,
І вецер, страшоныя кропелькі рос,
Цібе прагнае з спакойных нябёс.

Птушка

Рушайла на чужыне дбаю
Пра родны звычай выліску:
На волю птушку выпускаю
У свая стэглае вясны.
Я стаў даступны суніжэнню,
За што на бога наракаць,
Калі хочь аднаму стварэнню
Я волю мог падараваць!

Пераклаў Пятро ГЛЕБКА.

ПУШКІН-КРЫТЫК

Рэзнастайнасць творчасці Пушкіна заўсёды адзначалася крытычнай думкай нашай краіны як характэрная рыса яго генія. Пушкін быў пачынальнікам новага перыяда рускай літаратуры. Творчасць яго тоіць вытокі наступнага развіцця нашай лірыкі, прадумова нашага рамана і нашай драмы. Але рознастайнасць яго генія не абмяжоўваецца толькі мастацкай творчасцю. Вечны працаўнік нашай маладой культуры, ён, як герой, услаўлены ім, валодаў «усебадымнай душой». Сучасны гісторык не абміне яго даследаванні пра Пугачова. Руская журналістыка ўдзячна яму за арганізаваную славетнага часопіса «Сучаснік», Пушкін, які прагна авалоднаў дасягненнямі рускай і сусветнай культуры, паўстае перад намі і як крытык.

Зразумела, Пушкін не быў крытыкам па ірацыі, і крытычныя артыкулы, пры ўсёй каштоўнасці іх, нават у колькасцях адносінах не займаюць пераважнага месца ў яго літаратурнай спадчыне. В. Г. Бялінскі выдатна сказаў, што гэтыя артыкулы сведчаць пра «геніяльнага чалавек, якому яго справядлівае і глыбокае пачуццё адкрывае ішч сэрца, на што ён ні гляне».

Каштоўнасць артыкулаў Пушкіна асабліва адчуваецца на фоне агульнага становішча нашай культуры пачатку XIX стагоддзя. «Гэта добра, — таму што выдатна, а гэта дрэнна, — таму што кецска» — так сам Пушкін парадываў «глыбокадумнасць» крытыкаў свайго часу.

Аналіз тады абмяжоўваўся разглядам асобных месцаў твора, галоўным чынам у адносінах мовы, без уліку задуму аўтара, яго

ідэі, і з хісткіх пазіцый асабістага густу або «непакалітых праві» устарэлага класіцызма.

Быць можа, не ўсё было ацэнена Пушкіным справядліва. Некаторыя імёны маглі быць абкружаны большай увагай (Надзея, Палава). Але іх роля была большай выразнай толькі пры высвятленні далейшай эвалюцыі нашай крытыкі, і ўвогуле сывяржэнне Пушкіна, што ў нас «крытыкі не стае», адпавядала сапраўднаму становішчу рэчаў.

У гэтым сэнсе Пушкін у пэўных адносінах можа лічыцца папярэднікам Бялінскага. Недаўна Бялінскі пісаў, што палемічныя артыкулы Пушкіна былі для таго часу самымі дасканалымі, і адзначаў «правільны погляд на мастацтва» ў артыкуле Пушкіна пра англійскага паэта Мільтона. З другога боку, Пушкін вельмі цаніў тых нямытніх артыкулаў Бялінскага, якія паэту даваліся прачытаць. (Вядома, што першы значны артыкул геніяльнага крытыка з'явіўся ў 1834 годзе, г. зн. менш, чым за тры гады да смерці паэта). Пушкін «бачыў» у асобе маладога крытыка «стелен, які падаваў надзею, незалежнасць поглядаў і дасціпнасць розуму, хочь і патрабаваў большых ведаў і большай сталасці» — апошняе прышло пасля.

Крытычны погляд Пушкіна раскрываецца не толькі ў яго артыкулах, але і ў шматлікіх лістах, якія прасякнуты розумам пра літаратурныя праблемы, і, у не меншай ступені, у яго вершах, якія маюць характэрны яго літаратурны сярбру або славетных пісьменнікаў.

Вывучаючы гэтую спадчыну, мы захапляемся надзвычайнай працавітасцю генія, які заўсёды быў «з вачэй нароўні». Яму былі адкрыты цудоўныя багатыя антычнага «фету». Ён разумее пазію Дантэ, вызначаючы яе аднымі эпітэтам у сваім сенеце: «Суровы Дантэ, Італія эпохі Адраджэння, французскі класіцызм, геній Шакспіра, «уладар дум» Байрон, нават першы вершы Гейна, наша цудоўнае «Слова аб палку Ігаравым», нашы пісьменнікі XVIII стагоддзя, аднаголікі паэта, французская рамантыка пачатку стагоддзя — усё было даступна разуменню Пушкіна, усё ён успрымаў, прадумаў, на ўсё адгукнуўся — у вершах ці ў лістах, або ў артыкулах.

Яго кароткія артыкулы пра Крылова і Гоголя, яго дасціпныя заўвагі пра «Гора ад розуму» (у прыватных лістах) не страцілі цікавасці і да нашага часу. Шчодрый геній, ён з чулынасцю волата раздзяе пахвалы сваім сучаснікам, пра якіх гісторыя ў далейшым будзе гаварыць значна больш стрэмана. Затое, барышчыў і імя новага, ён часам занадта суровы ў адносінах да нашых паэтаў XVIII стагоддзя, — гэтаксама як Бялінскі, які пракладаў дарогу ў будучыню. Але густ яго усёды бездакорны, і калі ён сам-на-сам робіць нятакі на старонках прачытаных кніг, дык яго кароткія заўвагі вартыя грунтоўных артыкулаў некаторых крытыкаў. Яго заўвагі на кнізе Баюшкова — гэта захопленне чулымага генія, гэта абурэнне чалавек, для якога слова літаратуры — справа яго жыцця.

Але крытыка Пушкіна не абмяжоўваецца аналізам эстэтычных вартасцей кнігі. Хочь Пушкін аднойчы заявіў: «Крытыка — гэта навука адкрываць характэрна і недахопы ў творах мастацтва», аднак сам ён далёка найшэй за межы гэтай чыста эстэтычнай

дактрыны. Яго развагі пра літаратуру ў шмат чым аспрэжваюць артыкулы Бялінскага і пераклікаюцца з нашымі думкамі і імкненнямі.

Пушкін патрабуе ад мастацтва не толькі мастацкай дасканаласці і ідэйнай выразнасці. Ён пісаў, што не пашкодзіла-б нашым паэтам мець суму ідэй больш значных, чым у іх асабіста былі, «Асвета вежы патрабуе важных рэчаў для разваг, стравы для розуму, якія ўжо не могуць задаволіць бласкучыя гульні ўяўлення і гармоніі».

Гэтае патрабаванне ідэйнасці спалучаецца з імкненнем да рэалізму, хочь гэты тэрмін і не мог увайсці ў навуковы ўжытак паэта. Больш таго, Пушкін іншы раз называе рамантызмам тое, што ў нашым разуменні выступае як з'ява рэалістычнага мастацтва. Для яго, які і для яго аднаголіка ў літаратуры, рамантызмам з'яўляецца ўсялякая паэзія з чулынасцю волата раздзяе пахвалы сваім сучаснікам, пра якіх гісторыя ў далейшым будзе гаварыць значна больш стрэмана. Затое, барышчыў і імя новага, ён часам занадта суровы ў адносінах да нашых паэтаў XVIII стагоддзя, — гэтаксама як Бялінскі, які пракладаў дарогу ў будучыню. Але густ яго усёды бездакорны, і калі ён сам-на-сам робіць нятакі на старонках прачытаных кніг, дык яго кароткія заўвагі вартыя грунтоўных артыкулаў некаторых крытыкаў. Яго заўвагі на кнізе Баюшкова — гэта захопленне чулымага генія, гэта абурэнне чалавек, для якога слова літаратуры — справа яго жыцця.

Не толькі як мастак, але і як тэарэтык, Пушкін патрабуе адлюстравання жыцця ў літаратуры. Ён не выпадкова абвінавачвае дробных перадымнікаў Валтэр-Скота ў тым, што ў іх творах — навістанне неадпаведнасцей. Наадварот, у раманах і аповесцях Валтэр-Скота Пушкін падкрэслівае імяна іх жыццёнасць і тое, што аўтар знаёміць нас з мінулым часам не ў стылі нашых французскіх трагедый і чулыных раманаў. Гэта вельмі блізка да выказвання Бялінскага перш, што гістарычны раман (разумецца, перш за ўсё раман Валтэр-Скота) «вядзе нас у кабінет і спальню гі-

старычнай асобы, робіць сведкамі яго хатняга побыту, яго сямейных «таямніц».

Аднак, рэалізм зусім не абмяжоўваецца Пушкіным справядлівацю ў абмалюванні дэталю, касцюмаў, побыту. «Калі мы будзем меркаваць, што праўдзівасць у строім захаванні касцюма, фарбаў, часу і месца, дык і тут мы ўбачым, што найвялікшы драматычны пісьменнік не падпарадкаваўся гэтайму прынцыпу». Галоўнае не ў гэтым. Сапраўдна праўдзівасць заключаецца па чужым, магчымы абставіны, — воль асноўны закон высокага рэалізму, — раскрыццё чалавечага сэрца, пачуццё чалавечых ва ўсёх умовах нашага жыцця».

З праблемай рэалізму шчыльна звязана і другая вядучая праблема мастацтва. Пушкін паставіў і яе — праблема народнасці. Яго развагі пра народнасць літаратуры вызначаюцца асаблівай глыбінёй і значнасцю. Паэт пераканаў, што мастацтва, якое адгародзілася ад народа, непазбежна будзе гібець. Ён сывярдае, што «драма нарадзілася на плячы і складала ішоўшча народнае». Яе вялікі тэм: «чалавек і народ, людскі лёс — лёс народны». Яна ўзрушвае сэрцы, калі застаецца народнай. Яна драбнее, слабее, калі пераходзіць у палацы каралёў. «Драматычны паэт, каб вярнуць сваю страчаную сілу, павінен «адчынуць» ад сваіх артыстакратычных звычак, ад сваіх размоў, размерных, важных, бласпрыстойных. Сіла мастацтва — яго народнасць. Але што такое народнасць?»

У сваім невялікім, незакончаным, але вельмі каштоўным артыкуле «Пра народнасць літаратуры» ён адмаўляе распаўсюджанае меркаванне ў выбарач тэм з аўдычнай гісторыі, — пры ўсёй каштоўнасці такой тэматыкі. Хіба трагедыі і пэмы

XVIII стагоддзя, творы Сумарокава і Хераскава — народныя?

Пушкін вялікае значэнне надаваў «саваенно духу народнай мовы, лічачы, што «разгаворная мова простага народа варты найбольшага даследавання». Гэтае даследаванне мовы павінна спалучацца з неспрэчным адчуваннем яе характэру, не ладу. У гэтым сэнсе надзвычай цікавы яго зводот да маладых паэтаў: «чытайце казкі простага люду, каб бачыць уласцінасці рускай мовы».

Але і мова сама сабой ішч не стварэе асноўнай умовы народнасці.

Пушкін высунуў вельмі

50-годдзе В. Катаева

Гэтымі днямі споўнілася пяцьдзесят год з дня нараджэння выдатнага савецкага пісьменніка, кандыдата ў дэпутаты Вярхоўнага Савета РСФСР, лаўрэата Сталінскай прэміі Валіяціна Пятровіча Катаева. Гэта дата супадае з 30-годдзем яго літаратурнай і грамадскай дзейнасці. Грамадскі Масквы шырока адзначыла юбілейную дату пісьменніка.

У клубе пісьменнікаў на вечары, прысвечаным юбіляру, з уступным словам выступіў старшыня Праўлення Саюза савецкіх пісьменнікаў СССР А. Фадзееў. «Валіяцін Катаеў, — гаворыць ён, — з'яўляецца адным з пачынальнікаў савецкай літаратуры. Імя яго шырока вядома. Яго творы перакладзены на ўсе мовы свету... Валіяцін Катаеў належыць да ліку мастакоў, якія заўсёды высока неслі сцяг савецкай літаратуры».

Даклад аб творчасці В. Катаева зрабіў В. Ярылаў. Ён адзначыў вялікую каштоўнасць для савецкай літаратуры вядомых твораў юбіляра «Час, наперад», «Бяле ветразь адзінокі», «Я сын працоўнага народа», «Сын палка» і іншыя.

В. Катаеў належыць да тых савецкіх мастакоў, якія глыбока разумеюць, што сапраўднае характаро і пазія жыцця магчымы толькі ў нашай сацыялістычнай краіне, — заключыў дакладчык.

На вечары з прывітанымі прамовамі выступілі Вера Інбер, Н. Ціханав, М. Рыльскі, Г. Рыклін, Л. Славін, А. Ігнацьеў і другія.

В. Катаеў гарача падзякаваў прысутных за таварыскую ўвагу і запэўніў, што аддаць усе свае намаганні, усе здольнасці, каб як мага больш прынесці карысці нашаму цудоўнаму савецкаму народу.

У заключэнне на вечары былі выкананы ўрўкі з твораў пісьменніка.

ПІСЬМЕННІК, ЛЮБІМЫ НАРОДАМ

Дарагі Валіяцін Пятровіч! Праўленне Саюза савецкіх пісьменнікаў гарача вітае Вас у дзень Вашага пяцьдзесяцігоддзя.

Трыццаць год развіцця савецкай літаратуры супадаюць з такім-жа часам Вашай творчай дзейнасці. Ужо ў першыя дні Вялікай Кастрычніцкай сацыялістычнай рэвалюцыі, у гады першых баявых выпрабаванняў маладой савецкай рэспублікі Выша ім састракалася пад агітанійнымі вершамі ў «Вокнах Роста». На старонках савецкіх газет і часопісаў, якія толькі што пачыналі выдавацца, можна было бачыць Вашы агляды, нарысы і фельетоны. Вы былі адным з пачынальнікаў савецкага гумару, стычнага жанра, — ніводзілі з часопісаў, якія бачылі адстаўкі і перажыці мінулага, не абходзіўся без Вашага сталага ўдзелу. Вы садзейнічалі ўзнікненню і развіццю савецкай драматургіі, — лепшыя тэатры краіны даўно ставяць Вашы п'есы. Вы ўзбагацілі савецкую кінематографію некалькімі выдатнымі творамі, Але самае галоўнае, самае выдатнае ў Вашай шматбаковай літаратурнай творчасці — гэта тымі мастацкай і рысы. Некаторыя з іх ужо цяпер сталі па праву нашай класікай. Шырока папулярныя такія Вашы кнігі, як «Бяле ветразь адзінокі», «Я сын працоўнага народа», «Час, наперад», «Сын палка».

Янасныя, дакладныя, прастата, сапраўдна глыбокая паэтычнасць у спалучэнні з ідэйнай, палітычнай мэтанакіраванасцю вы-

лучаюць лепшыя Вашы творы. Яны становяцца любімымі кнігамі савецкага народа.

Пільным і чароўным позіркам мастака Вы заўважаеце ў жыцці роднай краіны рысы і асаблівасці новага часу і па-мастанку ўвасяляеце іх у яркіх, выразных мастацкіх вобразах.

У Вашай творчасці знаходзіць сваё адлюстраванне само жыццё савецкага народа, яго рост, яго развіццё, яго вялікія перамогі і перамогі, якія атрыманы пад кіраўніцтвам камуністычнай партыі і геніяльнага Сталіна.

Савецкі пісьменнік, Вы ствараеце вартую свайго народа, новую савецкую літаратуру. І адсюль, з гэтай кроўнай сувязі з нашым жыццём і інтарэсам сацыялістычнай краіны ўзнікае і маіне дзень у дзень Ваша папулярнасць.

У дзень Вашага пяцьдзесяцігоддзя, у час поўнага росквіту Вашых сіл, Праўленне Саюза савецкіх пісьменнікаў гарача вітае Вас.

Мы, Вашы таварышы, танарымся ўжо пройдзеным Вамі творчым шляхам.

Мы таксама верым і чакаем, што савецкая літаратура, літаратура перадавога народа, які нястомна будзе камуністычнае будучае, узбагаціцца яшчэ многімі і многімі новымі творамі Вашага мастацкага і патхнёнага пера.

Праўленне Саюза савецкіх пісьменнікаў СССР.

Вынікі конкурса

Усеаюны Дом народнай творчасці падрыхтаваў вынікі конкурса па зборанню і запісу фальклорнага матэрыяла — песень, казак, легенд, прыпевак і інш.

За фальклорнага матэрыяла з жыцця шыршаў Савецкай Беларусі прэміраваны калектыв студэнтаў Мінскага педагогічнага інстытута імя М. Горькага, які ўзначальвала выкладчыца-фальклорыстка М. Мейровіч; за беларускія народныя песні — малады фальклорыст, кіраўнік этнаграфічнага хора вёскі Вялікае Падлесце (Ляхавіцкі раён, Баранавіцкая вобласць) Г. Цітовіч. Ім прысуджана другая прэмія. Сярод песень, прэміраваных на конкурсе, «Пінская партызанская» і іншыя, якія спявае вядомы самадзейны хор вёскі Вялікае Падлесце.

Агляд дзіцячай мастацкай самадзейнасці ў Пінску

У пачатку студзеня ў Пінску праходзіў першы агляд дзіцячай мастацкай самадзейнасці. У аглядзе ўдзельнічалі актывісты самадзейнасці школ, дзіцячых дамоў, дома піонэраў і іншых дзіцячых устаноў. Асабліва цікавым быў заключны канцэрт.

У заключным канцэрте прынялі ўдзел: калектыв спецыяльнага дзіцячага дома № 1, ансамбль мастацкай самадзейнасці дома піонэраў і калектывы сярэдніх школ № 2 і № 4.

Лепшыя выканаўцы ўзнагароджаны грашовымі прэміямі і граматамі ЦК ЛКСМБ. Р. МЕЛЯХ.

Праз некалькі год

На святні чэрвеньскага дня пасажыры цягнік падыходзіў да Мінска. Хоць праз вакно вагона агні горада яшчэ не былі віды, але пасажыры ўжо прачуліся і разбіралі свае чамаданы.

У адным з купэ было шэсць чалавек: чатыры дзеткі, грамадзянін з рыжымі ачкурчымі вусамі, падобнымі на дзве доўгія сасновыя стружкі, і хлапец гадоў трынаццаці, апрануты ў новы шэры касцюм.

Лётчыкі сядзелі па двое на кожнай лаўцы і трымалі на каленях вялікія скураны чамаданы, на якіх ігралі ў даміно; хлапцы і вусаты чалавек у ігры не ўдзельнічалі, абодва моўчкі пазіралі ў акно.

Быў той час, калі ноч, сустрэўшыся з днём, пачынае губляць свае цёмныя фарбы. За акном з кожнай хвілінай усё больш святлела, рассявіўся туман. Усё яснае вырсоўвалася жытнёвым палі, вёскі, сады і дрэвы. Але ў гэтых малюнках доўгі час не было выразнасці. І толькі, калі далёка на малюнку небасхіле некай раптам перанесліся ў неба праменні сонца, усё вакол праяснела. Гэтым зменам адбыліся на зямлі адразу: перанеслі праменні, і выплыў са зямлю ўсё краіна. У гэты-ж час хлапец, што пазіраў у акно, убачыў далёка наперадзе вялікія пабудовы і над імі — лес лаваскіх труб.

— Дзяцка, — запытаўся ён у вусатага чалавека, — гэта і ёсць Мінск?

— Так, Мінск, — адказаў той. — А ты што-ж, ні разу не быў у Мінску?

— Быць то быў, — сказаў хлапец, — але

яшчэ ў Айчынную вайну. Тата мой вяртаў таты на фронце, а мы разам з мамай жылі ў вёсцы. А як немцы налечылі на нашу вёску, дык нас аршывалі, завялі ажно ў Мінск і пасадзілі за калочы дрот, у лагер. Толькі я амаль нічога з таго не помню, мне другі год тамы ішоў.

— Бач ты! — сказаў вусаты. — Каледзе, хіба можаш памятаць! А Мінска таты ты і не пазнаў-бы, адны руіны былі. Вунь бачыш трубы? Гэта заводзі, што аўтамабілі, трактары ды веласпеды выпускаюць. Іх тады зусім не было.

Лётчыкі, паучышы гэтую размову, пакінулі гульні. Адзін з іх падняўся, зірнуў у акно і сказаў:

— А і сапраўды, відзець Мінск.

Таму другі лётчык, высокі і шырокаплечы, узбурэўся на паліцу, пачаў здымаць чамаданы.

І толькі хлапец застаўся на ранейшым сваім месцы і пазіраў у акно. Тое, што бачыў ён, цікавіла і хвалявала яго. Трубы заводаў адышлі некуды ўбок. Мясцовасць змянілася. Цяпер поезд ішоў між садоў. Сады былі вялікія, і хлапец не мог уявіць, дзе яны канчаюцца. Блізка за акном ён бачыў веліч галінастых яблынь. На кожнай галіне было шмат лісця і налітых чырваню ягоных яблык. Кожная галіна была падобна на абвіслую ветку чырвонага вінаграда. Гэтыя цяжкія вешыці былі мокрыя ад росы. Здавалася, раса капала з іх.

А над садамі, на небасхіле, відзеўся дзівоны горад. Хлапец, як на ўкраіне, выраза бачыў безліч белых камяні, вож і дамоў-палацаў, сярод іх асабліва вызня-

Народны мастак СССР В. Мухіна канчае работу над сіметрычнай скульптурай А. М. Горькага.

Сустрэча кампазітараў з генераламі і афіцэрамі

У Мінскім акружным Доме афіцэраў адбылася сустрэча беларускіх кампазітараў з генераламі і афіцэрамі.

Кароткі агляд развіцця Беларускай музыкі зрабіла музыкантаўда С. Нісеневіч. Заслужаны дзеяч мастацтва БССР, кампазітар Я. Цікоцка расказаў, як ён працуе над сімфонічным і опернымі творамі, і падзяліўся сваімі далейшымі творчымі планами.

Потым быў наладжаны канцэрт, у якім выконваліся творы беларускіх кампазітараў. У канцэрте прымалі ўдзел: народныя артысты БССР Р. Млодзкі і М. Дзянісаў, заслужаны артыст БССР А. Амітон, піаністка Т. Сяданкіна, секстэт домр радыёкамітэта пад кіраўніцтвам Г. Жыхарава і іншыя.

У фойе была наладжана выстаўка выдатных і руканісных работ, якія створаны за гады савецкай улады.

Кінофестываль у Пінску

У Пінску, у кінатэатры «Рэдзіма», праводзіцца кінофестываль, прысвечаны выбарам у Вярхоўны Совет БССР. У праграме фестывалю фільмы: «Клятва», «Лейні ў 1918 годзе», «Выбарская старана», «Зварот Максіма», «Вызваленне Беларусі», «Даклад таварыша Сталіна на VIII Надзвычайным з'ездзе Саветаў», «Валкі пералом».

Кінофестываль праводзіцца таксама ў Цехлаўскім, Лагішынскім, Драгічынскім і другіх раёнах вобласці.

(Наш кар.)

РАЗМОВА ПАЭТА З НАБОРШЧЫКАМ

НАБОРШЧЫК: Што, мой дарагі, прынеслі?

ПАЭТ: Новы верш «Буслі і цеслі».

НАБОРШЧЫК: Дайце, гляну.

Славабата, хоць і дом цагляны і хаты, але-ж вельмі ветрывала, — не з таго, брат, матар'яла.

ПАЭТ: Дбайце лепш пра план і норму. А ў паэзію не лезце.

Сянец не ў форме — ў змесце.

Ваша справа тут мала: стаў-набраў, чытач-чытае.

НАБОРШЧЫК: Ну, а я хто-не чытае?

Жураўліны сум і плач, росы, косы і крыніцы, сны, фіялкі і суніцы, зоры, зорачкі і зоркі горай мне ўжо рэдзкі горкай.

Вось і ў вас: цацляр-гусляр, а тапор-мігценне зор, — шмат прыгожасці, мой браце, а вось сэнсу, сэнсу мала, а на гэта мне патраціць трэба пачы кіла метала.

Я даю гарантыю ў гарце, літары ў мяне на ўаку, кожная стаіць на варце, як салдат, дык іспраў вялікіх.

І калі я набіраю з гэтых верхніх тэатр зводкі, я лядо адуваю подых пацігодкі: вось шумяць аўсы па пояс, вырас дом замест зямлянік; новай каляюць поезд мчыць паўз светлыя паўстанкі, з мінскага завода вышаў урачысты трактар першы...

ПАЭТ: Хіба-ж так у зводках пішуць, гэтак можна толькі ў вершах.

НАБОРШЧЫК: Ну, а я? І я-ж пра тое, пра што ў вершах толькі можна.

Шчасця, брат, віхце не ўтойце, ўмес выказаць не кожны.

Каб пісалі вы пра гэта, мілыя мае паэты, я тады-б усім, усім вам вершы друкаваў курсівам...

ПАЭТ: Ну, а гэты?

НАБОРШЧЫК: Верш пра трылі? Ні за што не дам ў газету, нават дробнай непаралаю!

Васіль-ВІТКА.

Па слядах нашых выступленняў

„Больш увагі мастацкай самадзейнасці“

Пад такім заглаўкам быў змешчаны ў нашай газеце ў кастрычніку 1946 г. артыкул М. Карпачова.

З рэспубліканскага Дома народнай творчасці нам паведамілі, што для кансультавання Рудне-Сталубскага хора быў пасланы спрытаканамі хорамістра, які дапамог самадзейнаму калектыву ў справе наладжвання работы.

Дырэктару Гомельскага абласнога Дома народнай творчасці дадзена ўказанне аб тым, каб ён безадкладна камандыраваў сваіх кансультантаў па раёнах вобласці для дапамогі гурткам вясёвай мастацкай самадзейнасці.

Дырэктар Гомельскага абласнога Дома народнай творчасці т. Выхавенкі даслаў ліст, дзе адзначае, што за апошні перыяд кансультанты і металісты выязджалі для аказання практычнай і метадычнай дапамогі ў наступныя раёны: Рагачоўскі, Жлобінскі, Рэчыцкі, Нова-Беліцкі, Добрушскі, Буда-Кашалёўскі, Церахоўскі, Свіслацкі, а таксама непарадна на тэрыторыі завод «Большэвік» і на Касцюковіцкую гуту.

З гэтага вынікае, што пры належнай арганізацыі метадычнай работы можа быць сістэматычнай. Трэба штодня дапамагаць творчаму росту гурткаў і накіроўваць іх у правільнае рэчышча ў кірунку народнай творчасці.

На тэмы дня: За новыя оперныя спектаклі

На Усеаюнай нарадзе дзеячоў оперных тэатраў сумесна з кампазітарамі і лібрэтыстамі, якая нядаўна адбылася ў Маскве, як адмоўнае, было адзначана, што ў рэпертуары Беларускага Дзяржаўнага тэатра оперы і балета, тэатра, які раней ставіў такія сучасныя спектаклі, як «Міхас Падгорны», «У пушчах Палесся», «Шкі Дон» і «Алеся», цяпер пераважаюць творы заходне-еўрапейскай кампазітараў. Здавалася, гэта павінна было б паслужыць кіраўніцтва тэатра сігналам, каб зрабіць пэўныя творчыя вывады і мабілаваць усе калектывы на пастаноўку новых савецкіх опер. Але гэтага не здарылася. Дырэкцыя і мастацкі кіраўнік тэатра забылі, што на Усеаюнай нарадзе сярод опер, рэкамендаваных да пастаноўкі, — і опера беларускага кампазітара Я. Цікоцкага «Алеся», якая ў першапачатковым варыянце 30 разоў была пастаўлена яшчэ ў 1944 годзе. Затым оперу вырашана было дорапрацаваць. Яна была ўключана ў рэпертуарныя планы тэатра на 1945 і на 1946 гады. Меркавалася, што пры ачыльным супрацьстаянне з кампазітарам і лібрэтыстам опера пра партызанскую барацьбу беларускага народа супроць намецка-фашысцкіх захопнікаў можа быць у вызначаны тэрмін паказана глядачу. Але кіраўніцтва тэатра не правільна належнай ініцыятывы і на працягу двух з паловай гадоў не здолела арганізаваць работу з кампазітарам і лібрэтыстам на дорапрацоўкі оперы «Алеся». Такім чынам, невыкананне рэпертуарнага плана пайшло за лік сучасных твораў.

Які-ж новыя спектаклі паказуе тэатр у мінулым сезоне? «Русалка» і адзін раз прэм'еру «Травіята». Гісторыя з выпускам гэтай оперы больш чым паўвучыла. «Травіята», на пастаноўку якой затрачаны і вялікая творчая работа і значныя сродкі, цяпер на працягу ўжо больш 6 месяцаў не ідзе на сцэне, бо няма каму спяваць партыю Вялеты. Выканаўца гэтай партыі — народную артыстку БССР Л. Аляксееву кіраўніцтва тэатра адпусціла на сталую працу ў Маскву, не забяспечыўшы спектакль і да гэтага часу другой выхаванцай партыі. Разам з тым, невядома чаму ні А. Брон, ні пастаноўшчык «Травіята» У. Шахрай не ўводзяць у спектакль салістку Д. Кроз, якая перад вайной спявала партыю Вялеты. Гэта тым больш незразумела, што ў дачыненні да другіх спектакляў у практыцы тэатра ёсць прыклады, калі ў асноўных партыях выступалі неасноўныя іх выканаўцы. Нават пры адкрыцці сезона партыя Наталы з «Русалкі» была даручана дублёру, Чым-жа кіраваўся такі мастацкі кіраўнік тэатра А. Брон, калі не прыняў падрыхтаванай Д. Кроз партыю Вялеты?

Яшчэ горш справа з пастаноўкай балета «Дон-Кіхот». Творчым калектывам ён падрыхтаваны сем месяцаў таму назад, але і да гэтага часу, з прычыны адсутнасці матэрыялаў для афармлення, ніяк не можа быць паказаны глядачу. Такім чынам, у 1946 годзе тэатр паказуе толькі адзін новы спектакль «Русалка», у той час, калі ў значна горшых умовах з верасня 1944 па снежань 1945 года было паказана пяць новых спектакляў.

Рэпертуарны план мінулага года быў складзены з улікам творчых магчымасцей

Дырэктар Гомельскага абласнога Дома народнай творчасці т. Выхавенкі даслаў ліст, дзе адзначае, што за апошні перыяд кансультанты і металісты выязджалі для аказання практычнай і метадычнай дапамогі ў наступныя раёны: Рагачоўскі, Жлобінскі, Рэчыцкі, Нова-Беліцкі, Добрушскі, Буда-Кашалёўскі, Церахоўскі, Свіслацкі, а таксама непарадна на тэрыторыі завод «Большэвік» і на Касцюковіцкую гуту.

З гэтага вынікае, што пры належнай арганізацыі метадычнай работы можа быць сістэматычнай. Трэба штодня дапамагаць творчаму росту гурткаў і накіроўваць іх у правільнае рэчышча ў кірунку народнай творчасці.

Сцэнарны кароткаметражных фільмаў

Міністэрствам Кінематографіі БССР прыняты да пастаўкі два новыя кіносцэнарны кароткаметражных фільмаў: «Дарагі пада-

актараў і мог быць поўнацю ацэнены. З беларускіх опер ён уключыў «Алеся» і «Кастусь Каліноўскага». Але план застаўся на паперы. Оперы так і не былі пастаўлены на сцэне, і швей механічна пераносіцца ў план гэтага года.

Паводле колькасці рэпертуар тэатра вельмі значны. Ён ні ў якім разе не згружае работай актараў, таму многіх іх не выступаюць перад публікай адным месцам. Нават і асноўныя актараў мала заняты ў рэпертуары. Так народная артыстка СССР і БССР Л. Аляксандраўская спявае толькі ў оперы «Кармен», народны артыст БССР І. Балашын — толькі ў «Севільскім циркулі», народная артыстка БССР Р. Млодзкі — толькі ў «Кармен». Заслужаная артыстка БССР В. Малюкова — толькі ў «Чыста-Саві» і г. д. Неаднаразова выдучы актывістаў пытанне аб паказе ўрўчкі з оперы ў канцэртным выкананні з тым, каб зрабіць творчай работай усіх салістаў, змяншэнні затрат на афармленне некалькіх спектакляў, каб мець магчымасць выканаць больш паставоак.

На апошнім сходзе салістаў тэатра ў аднас дырэкцыі і мастацкага кіраўніка кідаўся заслужанае абнавачэнне, што яны не здолелі арганізаваць работу калектыва на далейшае развіццё беларускага опернага мастацтва. Выступаючы выказваўся за тое, каб асобна паставіць пытанне аб тэрмінах перахода на асноўную сцэну тэатра. Яны патрабавалі ад дырэкцыі — неадкладна забяспечыць пастававічому частку тэатра ўсім неабходнымі матэрыяламі для свечасаватага выпуску намецкага спектакляў.

Адзначаючы добрую работу А. Брон, які галоўнага дырэктара салісты гаварылі аб яго дрэннай рабоце, як мастацкага кіраўніка. А. Брон не прыслухоўваецца да голасу работнікаў тэатра. Паслабленне ім арганізацыйнай работы ў значнай ступені садзейнічала паслабленню творчага жыцця тэатра. Дысцыпліны і ўзнікненню нездаровага ўзаемаадносін паміж калектывам і мастацкім кіраўніком. Замест таго, каб павесці з гэтымі прывамамі жорсткую барацьбу і мабілаваць актараў на плённую творчую работу, ён стаў на шлях самаўключэння ў сваіх непасрэдных абавязках. Пазіцыя актывістаў у гэтай справе, зусім непрыямы павая.

Не дапамог наладжванню добрай творчай атмасферы ў калектыве тэатральным і музычным аддзелаў кіраўніцтва па справах мастацтва пры Совете Міністраў БССР Я. Я. занялі пазіцыю нагледна-літэратурна-якой ўсім справам тэатра, што з'яўляецца зусім недапушчальным.

Гэтымі днямі адбылося паседжанне мастацкага савета тэатра, які выраіраваў рашчэрпаваннем даў узначыць творчай актывнасці актараў. Пачатак добры, але гэтага яўна недастаткова, бо часова, нават самая лепшая шэрапартыя, не могуць замяніць штодзённай калатэльнай работай над новымі операмі, операмі пра сучаснасць. А такую работу можна арганізаваць тады, калі дырэкцыя і мастацкі кіраўнік будуць прыслухоўвацца да голасу калектыва, мабілаваць яго і накіроўваць да новых творчых поспехаў.

«Дарагі пада-рук» (аўтары У. Краўчанка і С. Спіжыноў) і «Народныя таленты» (аўтар А. Шульман).

І яны кінуліся адна да аднаго. — Я табе купіў букет, — сказаў ён, абдымаючы сястру, — бо я заўсёды памятаю ты вельмі любіш кветкі.

— Вось дзякую, Сарож! А ты — на аубо?

— Так, прыехаў вучыцца, — сказаў ён. — Буду падаваць у тэхніку заяву.

3.

У гэты-ж дзень удаваўся ён ехаці тралейбусам, які ішоў у бок вўзаводскага раёна.

Яны былі задумлівыя, міклівія і ў іхніх вачах быў смутак. Саша і яны з тралейбуса ў раёне Выстаўкі.

— Хадзем, — сказала сястра і пайшла першая.

Брат падаўся ўслед за ёю.

Яны прайшлі некалькі кварталаў і спыніліся ля высокага дома.

— Вось тут, — сказала яго сястра.

— Няўжо гэта будзе тут? — здзіўлена запытаўся ён.

— Тут, я добра памятаю.

Яны памалчалі, над імічым думачы.

— Ведаеш, Ніна, — сказаў раптам